

УДК 172.4:[355(470:477):305]

DOI <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2024.1.7>

Бахмач Анна Ігорівна

аспірантка кафедри філософських та політичних наук

Черкаського державного технологічного університету

бульвар Шевченка, 460, Черкаси, Україна

orcid.org/0000-0003-1068-1826

ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УМОВАХ КОНФЛІКТУ: АНАЛІЗ ВПЛИВУ ВОЄННО-ПОЛІТИЧНИХ ПОДІЙ НА ГЕНДЕРНІ РОЛІ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Мета – дослідити та розкрити гендерні аспекти у контексті конфлікту, зосереджуючись на аналізі впливу воєнно-політичних подій на гендерні ролі в сучасній Україні з метою розуміння змін у гендерних відносинах та їхнього впливу на соціокультурні структури.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети використано наступні методи: метод аналізу, за допомогою якого виокремлено особливості гендерних відносин у сучасній Україні під впливом воєнно-політичних подій, з'ясовано відмінності та зміни в гендерних ролях; метод порівняння для визначення шляхів трансформації гендерних взаємин в контексті конфлікту та допоміг ідентифікувати ключові аспекти цих змін; метод синтезу для збірки та систематизації отриманих даних для виявлення загальних тенденцій у сфері гендерних відносин, що відбуваються в умовах конфлікту; метод прогнозування для передбачення основних напрямів трансформації гендерних відносин в Україні у контексті євроінтеграції. Ці методи дослідження дозволили здійснити комплексний аналіз гендерних аспектів у контексті конфлікту, що є важливим в контексті розвитку сучасного українського суспільства.

Результати дослідження. Результати дослідження вказують на значущий вплив воєнно-політичних подій на гендерні ролі в сучасній Україні. В контексті конфлікту значно змінюються уявлення про традиційні гендерні стереотипи. Почала зростати активність жінок в різних сферах, які традиційно були визначені чоловіками. Жінки стають ключовими учасницями в різних аспектах життя, включаючи економіку та соціальну сферу, через їхній внесок у вирішення проблем, пов'язаних з воєнно-політичним конфліктом. Аналіз документів підтвердив зміни в законодавстві та політиці, спрямовані на підтримку гендерної рівності. Результати дослідження підтвердили важливість проєкту "Women for Ukraine". Ініціатива успішно об'єднує жінок з усього світу для надання підтримки та солідарності українському народові. Спільнота збирає фінансові та матеріальні ресурси для допомоги постраждалим від війни та кризових ситуацій в Україні. Також активно підтримується ініціативи, спрямовані на захист прав жінок та підвищення гендерної рівності. Результати вказують на еволюцію гендерних ролей в умовах конфлікту та підкреслюють потребу подальших досліджень та заходів для підтримки гендерної рівності в таких складних умовах. Це дослідження має важливе значення для України з кількох причин. По-перше, воєнно-політичний конфлікт в країні впливає на всіх громадян, включаючи жінок, тому розуміння гендерних аспектів цього конфлікту допомагає розробляти більш ефективні стратегії подолання кризи. По-друге, розвиток гендерної рівності є важливою складовою будь-якого сучасного суспільства, і дослідження таких питань в контексті конфлікту допомагає ідентифікувати проблеми та знаходити шляхи до їх вирішення. Це дослідження може послужити основою для розроблення політик та програм, спрямованих на підтримку жінок та зміцнення гендерної рівності в Україні в умовах конфлікту.

Ключові слова: гендер, воєнно-політичний конфлікт, гендерні ролі, традиційні стереотипи, активність жінок, соціальна сфера, участь, законодавство, політика, гендерна рівність, дослідження, освіта.

Вступ. Умови воєнно-політичного конфлікту завжди викликають суттєві зміни в соціокультурному та економічному ландшафті суспільства. Однією з найбільш важливих сфер, яка піддається перетворенням, є гендерна динаміка. Наукове дослідження спрямоване на уточнення та охарактеризування гендерних практик, що використовуються в міжнародному контексті під

час конфліктів. Ця стаття прагне розкрити конкретний вплив таких практик на гендерні відносини та соціокультурні структури, пролити світло на зміни в гендерних ролях під впливом воєнних подій в сучасній Україні. Аналізуючи цей аспект, ми намагатимемося зрозуміти, які трансформації відбуваються в суспільних уявленнях про гендер та як це впливає на рівень гендерної рівності в умовах складної політичної обстановки.

Дослідження націлене на ретельний аналіз динаміки гендерних ролей під час повномасштабних конфліктів, зосереджуючись на міжнародному контексті та конкретних взаємозв'язках між гендерними практиками та соціокультурними змінами. Шляхом використання різноманітних методів дослідження, включаючи, спостереження та аналіз документів, ми прагнемо розкрити якісні та кількісні аспекти впливу гендерних практик на сучасну гендерну картину в Україні.

Враховуючи актуальність проблеми, ми сподіваємося внести вагомий внесок у розуміння того, як воєнно-політичні конфлікти формують гендерні відносини в контексті сучасного світу. Висвітлюючи гендерний вимір конфліктів, ми розкриємо не тільки виклики, але й можливості для побудови більш рівних та справедливих суспільств. Актуальність даного дослідження визначається необхідністю розуміння та врахування впливу гендерних аспектів у контексті воєнно-політичного конфлікту в Україні. Умови воєнної дії створюють комплексні виклики для суспільства, включаючи сферу гендерних відносин.

Дослідження гендерних динамік в умовах конфлікту не лише розкриє складні взаємозв'язки у суспільстві, але й стане основою для розробки ефективних стратегій підтримки гендерної рівності в ситуаціях кризового характеру. Таке дослідження є важливим для розуміння та адаптації соціальних та політичних підходів в умовах конфлікту та сприятиме формуванню більш інклюзивного та стійкого суспільства.

Мета статті: Ретельно проаналізувати та охарактеризувати гендерні практики, які використовуються в міжнародному контексті під час воєнно-політичних конфліктів, з метою визначення їхнього конкретного впливу на гендерні відносини та соціокультурні структури.

Завдання статті. Провести аналіз гендерних практик:

- Дослідити та класифікувати гендерні практики, які виникають в міжнародному конфлікті середовищі, звертаючи увагу на їхні особливості та можливі наслідки.
- Визначити вплив на гендерні відносини: З'ясувати, як ці гендерні практики впливають на розподіл ролей між чоловіками та жінками, а також як це відбивається на соціокультурних аспектах суспільства.
- Вивчити конкретний випадок України: Провести аналіз гендерних аспектів у контексті повномасштабного конфлікту в Україні, визначити зміни в гендерних ролях та їхній вплив на суспільство.
- Надати рекомендації: Засновані на отриманих результатах, сформулювати практичні рекомендації для підтримки гендерної рівності в умовах воєнно-політичного конфлікту.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети використано наступні методи дослідження: метод аналізу, за допомогою якого на основі статистичних даних виокремлено особливості гендерних відносин у сучасній Україні, спричинені воєнно-політичними подіями, та з'ясовано відмінності та зміни у гендерних ролях; метод порівняння, для визначення шляхів трансформації гендерних взаємин в контексті конфлікту та ідентифікації ключових аспектів цих змін; метод синтезу, для збірки та систематизації отриманих даних для виявлення загальних тенденцій у сфері гендерних відносин під впливом конфлікту; метод прогнозування, для передбачення основних напрямків трансформації гендерних відносин в Україні у контексті євроінтеграції.

Результати. Попри існуючі міжнародні та національні законодавчі акти, спрямовані на вирішення питань гендерної рівності на ринку праці, міжнародні організації продовжують акцентувати увагу на актуальності гендерних проблем в Україні. Недолік послідовності, системності та гармонії в спільних зусиллях державних інституцій і громадянського суспільства заважає досягненню значних перемін у подоланні гендерної нерівності.

Наприклад, згідно з Global Gender Gap Report, що регулярно публікується World Economic Forum, гендерний розрив в Україні у 2022 році становив 29%. Це означає, що при однакових рівнях компетентності та освіти чоловік заробляє 100 грн, тоді як жінка отримує лише 71 грн за аналогічну роботу. У рейтингу гендерного розриву Україна розміщується на 81-му місці серед 147 країн. Аналіз показує, що за минулий рік цей показник в Україні погіршився на 0,7% [1]. Це свідчить, що гендерна нерівність залишається актуальною проблемою для українського суспільства.

Гендерна нерівність є не лише сукупністю соціальних відмінностей між чоловіками та жінками, але й визначенням соціального устрою, де ці різниці стають стійкими та супроводжуються відповідними нерівностями у суспільстві. Досягнення гендерної рівності передбачає рівні можливості, права та обов'язки для чоловіків та жінок у їхньому громадянському житті.

У сфері соціально-трудоких відносин гендерна нерівність проявляється через нерівність у доступі до професійної освіти, підвищення кваліфікації та перепідготовки, а також у різниці в оплаті праці та можливостях кар'єрного росту між чоловіками та жінками. Особливо вона підкреслюється в умовах найманої праці через безпідставні різниці в умовах праці та організації робочого часу.

Нерівномірний розподіл домашніх обов'язків є однією з причин гендерної нерівності, яка змушує жінок обирати менш оплачувану роботу на користь більшого вільного часу. Гендерні стереотипи, пов'язані з домашніми обов'язками та вихованням дітей, додатково підсилюють нерівність у заробітній платі та розподілі часу між чоловіками та жінками.

У воєнний період гендерна нерівність поглиблюється, оскільки жінкам часто доводиться відмовлятися від кар'єри та самореалізації через зростання побутових труднощів. Це особливо відчутно для сімей, де чоловіки перебувають на фронті, загинули чи отримали травми.

Щодо оплати праці, у 2022 році середньомісячна заробітна плата в Україні зросла, але гендерний розрив залишається високим. За даними Державної служби статистики, у жінок вона залишається на 18,4% нижчою, ніж у чоловіків. Гендерна нерівність виявляється також у різниці у заробітній платі за видами економічної діяльності [2]. Гендерна нерівність в Україні виявляється не лише у сфері зайнятості, але й у проблемі безробіття серед жінок. За даними Державної служби зайнятості України на початку квітня 2023 року, серед офіційно зареєстрованих безробітних 72% складають жінки, що свідчить про високий рівень безробіття серед представниць жіночої половини населення. Чоловіки становлять лише 28% зареєстрованих безробітних.

Аналіз даних Державної служби зайнятості також вказує на значний відсоток безробітних жінок порівняно з чоловіками, що може бути пояснено обмеженим реєструванням жінок у службі. Зміни в умовах реєстрації та скорочення термінів перебування на обліку впливають на рішення більшості чоловіків шукати роботу самостійно чи обирати неформальні форми зайнятості.

У воєнний період, гендерна нерівність у безробітті стає актуальнішою, оскільки жінкам доводиться вирішувати побутові труднощі на тлі воєнних подій, змушуючи їх часто обирати неофіційні форми зайнятості.

Попри певний рівень гендерної рівності в сучасному суспільстві, у воєнний час традиційні гендерні стереотипи про професії та різницю у винагороді залишаються незмінними. Жінки шукають роботу у тих галузях, де традиційно переважають чоловіки, і навпаки.

Збереження таких гендерних нерівностей на ринку праці, особливо в умовах воєнного конфлікту, впливає на економічну самодостатність жінок та може підштовхнути їх до пошуку невизначених форм зайнятості без офіційного оформлення.

У контексті воєнних конфліктів, важливо активно займатися розв'язанням гендерних нерівностей у сфері зайнятості. Під час конфліктів можуть посилюватися стереотипи та обмеження щодо вибору професій через військову мобілізацію. Тому адаптація освітніх програм до потреб ринку праці, зокрема до потреб армії та підприємств, може сприяти забезпеченню рівних можливостей як для чоловіків так і жінок у цей період. У світлі цих викликів, вирішення гендерних

нерівностей у сфері зайнятості потребує комплексу цілеспрямованих змін у сферах освіти та розбудови усвідомлення гендерних питань в суспільстві.

У контексті воєнного конфлікту в Україні, вирішення гендерних нерівностей у сфері зайнятості стає особливо актуальним завданням. Військова мобілізація може призводити до посилення стереотипів щодо ролей чоловіків і жінок у суспільстві, що впливає на їхні можливості вибору професій. Тому важливо розробляти та впроваджувати адаптовані освітні програми, які враховують потреби ринку праці в умовах конфлікту. Ці адаптовані програми можуть включати спеціалізовані курси з підготовки до професій, які вимагаються в умовах воєнного конфлікту, такі як медична допомога на передовій, інженерні роботи, логістика та інші військово-пов'язані професії. Крім того, ці програми можуть включати навчання навичкам, необхідним для роботи в екстремальних умовах, в тому числі техніці безпеки та першої допомоги. Також важливо враховувати можливості перекваліфікації для тих, хто втратив роботу через війну, шляхом надання підтримки у відновленні навичок із загальних професій. Для ефективного реалізації таких адаптованих програм важливо відновити зв'язок між закладами професійної освіти та бізнесом, що був втрачений через зупинку діяльності підприємств у зв'язку з воєнним конфліктом. Це допоможе враховувати реальні потреби ринку праці та забезпечити навчання, що відповідає актуальним вимогам та може забезпечити працевлаштування у разі потреби. Сучасні засоби оцінювання результатів й навчання також є недостатніми у процесі підтвердження робітничих кваліфікацій. Для подолання гендерних стереотипів у виборі професій, важливо оптимізувати мережу закладів професійно-технічної освіти, щоб вони задовольняли потреби різних регіонів у фахівцях та сприяли мобільності робітників на ринку праці. Активна інформаційна кампанія може сприяти популяризації робітничо-технічних спеціальностей та стимулювати роботодавців до гідної оплати праці, незалежно від статі працівників. Через призму воєнного конфлікту, міжнародний досвід свідчить, що співпраця держави, роботодавців та працівників, а також інформаційно-просвітницькі кампанії, можуть успішно впливати на гендерну рівність на ринку праці. Для ефективного реалізації таких адаптованих програм у контексті воєнного конфлікту важливо відновити зв'язок між закладами професійної освіти та бізнесом, що був втрачений через зупинку діяльності підприємств. Це допоможе враховувати реальні потреби ринку праці, забезпечити навчання, що відповідає актуальним вимогам, та забезпечити працевлаштування у разі потреби. Міжнародний досвід свідчить, що співпраця держави, роботодавців та працівників, а також інформаційно-просвітницькі кампанії, можуть успішно впливати на гендерну рівність на ринку праці. Стандарти ЄС у сфері захисту прав жінок, такі як Європейська соціальна хартія та Директиви про рівні можливості, встановлюють важливі норми для покращення рівного ставлення до чоловіків і жінок на ринку праці.

Однак, важливо зауважити, що існує потреба в імплементації цих стандартів національним законодавством та активному впровадженні їх у практику. Такі дії допоможуть забезпечити ефективний захист прав жінок та досягти значущих зрушень у гендерній нерівності на ринку праці.

Міжнародний досвід переконливо показує, що подолання гендерної нерівності є досяжним завданням. Україна, інтегруючись у європейські структури, звертає особливу увагу на питання гендерної рівності, особливо в контексті ринку праці. У цьому відношенні, важливо включити гендерну складову до Плану відновлення після перемоги України.

В умовах повномасштабної війни, органи влади спільно з громадськими організаціями та міжнародними партнерами активізували роботу у напрямках розбудови системи протидії насильству та підтримки постраждалих від війни, забезпечення рівних можливостей для жінок та чоловіків:

– Прийняття законів, що протидіють дискримінації за статевою ознакою в рекламі та забезпечують рівні можливості для матері і батька-військовослужбовця при догляді за дитиною.

Закони, що борються з дискримінацією за статевою ознакою в рекламі, та забезпечують рівні можливості для матері та батька військовослужбовця під час догляду за дитиною, відіграють ключову роль у створенні справедливого та рівноправного суспільства. Ці закони не лише захищають права кожної особи на рівність та справедливість, але й сприяють розвитку більш

толерантної та відкритої культури. Шлях до рівних можливостей починається з усвідомлення та захисту прав кожного, незалежно від статі чи професії.

– Ухвалення Державної стратегії забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків до 2030 року та її операційного плану до 2024 року.

Ухвалення державної стратегії забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків до 2030 року є кроком вперед у будівництві справедливого й толерантного суспільства. Ця стратегія визначає напрямки дій на довгострокову перспективу, спрямовані на ліквідацію дискримінації за гендерною ознакою та підвищення рівня соціальної та економічної рівності між жінками та чоловіками. Операційний план до 2024 року конкретизує кроки, необхідні для досягнення цілей стратегії в найближчому майбутньому. Це включає в себе розробку та впровадження програм з підтримки жінок у сфері освіти, забезпечення доступу до робочих місць та підприємництва, а також підвищення гендерної свідомості серед населення. Забезпечення рівних можливостей для жінок та чоловіків є стратегічним завданням для будь-якої суспільної системи, і відповідна стратегія разом з операційним планом допоможе країні просуватися шляхом гендерної рівності та справедливості.

Ухвалення державної стратегії забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків до 2030 року разом з операційним планом до 2024 року має важливе значення для України з кількох причин:

По-перше, ці заходи сприятимуть побудові справедливого, рівноправного та гармонійного суспільства, що є ключовим аспектом сталого розвитку країни. Підвищення рівня гендерної рівності сприятиме збалансованому розвитку економіки та соціальної сфери.

По-друге, це допоможе зменшити випадки дискримінації та насильства проти жінок, що є серйозною проблемою українського суспільства. Забезпечення рівних прав і можливостей сприятиме створенню безпечнішого та більш гуманного середовища для всіх громадян.

По-третє, враховуючи активну участь жінок у різних сферах суспільного життя, від політики до бізнесу, забезпечення їхнього рівного доступу до можливостей є важливим фактором для стабільності та просування України на шляху до успіху та процвітання.

Так, впровадження стратегії забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків під час війни може мати низку переваг і важливих наслідків для суспільства. Воєнний час може збільшити нерівності та порушення прав людей, включаючи жінок, тому забезпечення рівних можливостей та захист прав населення є особливо важливим у такі періоди:

1. Це допоможе зберегти гуманітарні стандарти та захистити вразливі групи, включаючи жінок та дітей, від насильства та дискримінації.

2. Це може сприяти підтримці соціальної стабільності та психологічного благополуччя суспільства в умовах кризи.

3. Це може сприяти зміцненню ролі жінок у суспільстві, включаючи їхню участь у процесах прийняття рішень та відновлення суспільства після війни.

Отже, впровадження таких стратегій і планів під час війни може мати позитивний вплив на суспільство та допомогти зменшити негативні наслідки конфлікту.

– Прийняття Стратегії впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року та операційного плану її реалізації до 2024 року, відповідно до Державної стратегії.

Державна стратегія гендерної рівності відіграє ключову роль у формуванні сучасного, прогресивного суспільства, що ґрунтується на принципах справедливості та рівноправ'я. Ця стратегія визначає шляхи досягнення гендерної рівності в усіх сферах життя, включаючи освіту, здоров'я, працю, політику та сім'ю.

Вона передбачає комплексний підхід до розв'язання проблем гендерної дискримінації та нерівності, включаючи розробку та впровадження спеціальних програм та проектів, законодавчі ініціативи, а також підвищення гендерної свідомості серед населення. Державна стратегія гендерної рівності спрямована на створення умов для рівних можливостей та доступу до ресурсів для жінок та чоловіків, а також на забезпечення повного визнання та захисту прав кожної людини, незалежно від їхньої статі чи гендерної ідентичності. Ця стратегія відкриває

двері до більш справедливого, рівного та гуманного суспільства, де кожна людина може реалізувати свій потенціал без обмежень та дискримінації.

Прийняття стратегії впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року є важливим кроком в напрямку побудови справедливого та рівноправного освітнього середовища. Ця стратегія передбачає розробку та впровадження комплексу заходів, спрямованих на забезпечення рівних можливостей для всіх студентів та працівників освітніх закладів незалежно від їхньої статі чи гендерної ідентичності. Операційний план реалізації до 2024 року, який відповідає Державній стратегії, конкретизує кроки, необхідні для досягнення цілей у найближчому майбутньому. Це включає в себе розвиток гендерної чутливості серед педагогічного персоналу та створення інклюзивних навчальних програм, які враховують потреби всіх студентів незалежно від їхньої гендерної приналежності. Крім того, операційний план передбачає підтримку жінок у науковій сфері та підвищення їхнього представництва в різних галузях освіти. Також він має на меті викорінення гендерних стереотипів та пропаганду гендерної рівності серед учнів та студентів. Прийняття та впровадження такої стратегії та операційного плану є важливими кроками для забезпечення справедливого та рівноправного освітнього середовища, де кожна особа має можливість реалізувати свій потенціал незалежно від статі чи гендерної ідентичності.

Впровадження стратегії гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року, разом з операційним планом до 2024 року, має важливе значення для України з кількох причин:

1. Створення рівних можливостей: Гендерна рівність у сфері освіти допомагає забезпечити рівний доступ до освітніх можливостей для всіх громадян, незалежно від їх статі чи гендерної ідентичності. Це сприяє зменшенню відмінностей у досягненнях та може покращити соціальну мобільність.

2. Розвиток суспільства: Гендерна рівність у сфері освіти сприяє розвитку суспільства та економіки шляхом забезпечення більшого доступу до кваліфікованих кадрів. Рівноправний доступ до освіти може підвищити інноваційність та конкурентоспроможність країни на міжнародному рівні.

3. Зміцнення демократії: Гендерна рівність у сфері освіти сприяє зміцненню демократичних цінностей та підвищенню участі громадян у прийнятті рішень. Це може сприяти розвитку громадянського суспільства та підвищити якість державного управління.

4. Зменшення соціальних нерівностей: Гендерна рівність у сфері освіти може допомогти зменшити соціальні нерівності та виклики, з якими стикаються вразливі групи населення, такі як жінки, діти та особи з інвалідністю.

Отже, впровадження стратегії гендерної рівності у сфері освіти має вирішальне значення для побудови справедливого, просунутого та стабільного суспільства в Україні.

– Реалізація проекту «Тримайся, сестер» для психологічної підтримки жінок і дівчат, ініційованого ГО «Жіночий ветеранський рух» у межах проекту ООН Жінки «Трансформаційні підходи для досягнення гендерної рівності в Україні».

Проект «Тримайся сестер» є ініціативою, спрямованою на підтримку та емпauerмент жінок, особливо тих, які опинилися в складних життєвих обставинах чи стикнулися зі здоров'єм та соціальними викликами [6]. Метою цього проекту є створення сприятливого середовища для жінок, де вони можуть знаходити підтримку, розвиватися та набувати необхідні навички для успішного функціонування у суспільстві. «Тримайся сестер» надає широкий спектр послуг та ресурсів, включаючи психологічну підтримку, юридичну допомогу, навчання та тренінги з різних сфер, доступ до медичних та соціальних послуг, а також можливості для самореалізації та здійснення власних проектів. Цей проект сприяє формуванню солідарності та співпраці серед жінок, сприяючи взаємній підтримці та обміну досвідом. Він створює унікальну спільноту, де кожна учасниця відчуває себе цінною та важливою, незалежно від своєї ситуації. Проект «Тримайся сестер» активно працює над підвищенням гендерної свідомості та боротьбою зі стереотипами, пов'язаними з ролями та можливостями жінок у суспільстві. Шляхом організації інформаційних кампаній, воркшопів та тренінгів «Тримайся сестер» допомагає жінкам

розуміти свої права та можливості, а також стимулює їх до активної участі у різних сферах життя. Крім того, проєкт відіграє важливу роль у сприянні інклюзії та рівноправності. Він підтримує жінок з усіх соціальних груп та категорій, включаючи жінок з інвалідністю, молодих матерів, жінок з важкими економічними обставинами та інших. Такий підхід допомагає зменшити відчуття ізольованості та неприйняття, стимулює розвиток взаємодопомоги та співпраці, і сприяє загальному підвищенню якості життя жінок в суспільстві.

Проєкт «Тримайся сестер» має важливе значення для України з кількох причин:

1. Соціальна підтримка: Україна є країною, де важкою є життя для багатьох людей, особливо для жінок, які можуть опинитися в складних життєвих ситуаціях. Проєкт «Тримайся сестер» надає жінкам необхідну підтримку, щоб вони могли відчувати себе менш самотніми та здатними подолати труднощі.

2. Зміцнення жіночого потенціалу: Жінки складають значну частину населення України, та їхній внесок у суспільство великий. Проєкт допомагає жінкам розвивати свої здібності, навички та потенціал, щоб вони могли внести більший вклад у розвиток країни.

3. Боротьба зі стереотипами: Україна, як і багато інших країн, має проблеми з гендерною нерівністю та стереотипами. Проєкт сприяє усвідомленню та перегляду таких стереотипів, що сприяє створенню більш справедливого та рівноправного суспільства.

Отже, проєкт «Тримайся сестер» відіграє важливу роль у покращенні якості життя жінок в Україні, сприяючи їхньому емпauerменту та активній участі в суспільному житті.

– Запуск проєкту "Women to Ukraine", спрямованого на допомогу українкам, які втратили роботу через війну, у пошуках нових можливостей для працевлаштування та професійного розвитку.

Проєкт "Women to Ukraine" – це ініціатива, яка виникла з метою об'єднати жінок з усього світу для надання підтримки та солідарності українському народові в часи випробувань [7]. Спільнота складається з активних, відданих та мужніх жінок, які хочуть допомогти тим, хто переживає складні часи в Україні.

Спільнота об'єднується, щоб надати допомогу тим, хто цього потребує. Мета проєкту – збирати фінансові та матеріальні ресурси, кошти на гуманітарну допомогу та медичне обладнання, щоб допомогти українським жінкам, дітям та сім'ям, що стали жертвами війни та кризових ситуацій.

Проєкт спрямований на захист прав жінок, підвищення гендерної рівності та зміцнення жіночого лідерства в Україні.

Ці кроки визначають інтегрований підхід до гендерної рівності, враховуючи практичні та соціальні виклики, що виникають в умовах конфлікту та відновлення.

Внаслідок прямих втрат внаслідок війни, головним чином серед працездатних чоловіків в Україні, очікується, що вага жіночої праці зросте значно. Повноцінна війна надає прискорений імпульс для впровадження гендерної рівності у сфері праці. Отже, важливо впроваджувати державні програми, що забезпечують жінкам можливість отримання нового досвіду та знань, а також моральну підтримку в процесі освоєння нової професії чи перекваліфікації. За допомогою таких програм та належного професійного спрямування, жінки матимуть можливість отримувати справедливую заробітну плату. Важливим елементом також є активна реалізація інформаційно-комунікаційних заходів, зокрема серед молоді, спрямованих на ліквідацію гендерних стереотипів стосовно «жіночих» та «чоловічих» професій і подолання професійної сегрегації. Також важливо створювати умови для поєднання сімейних та професійних обов'язків для працівників з дітьми.

Висновки. В умовах воєнного конфлікту в Україні очікується збільшення ваги жіночої праці через прямі втрати серед працездатних чоловіків.

Потреба у впровадженні гендерної рівності на ринку праці стає критичною, враховуючи європейську інтеграцію України та потребу відновлення після воєнних подій.

Державні програми, спрямовані на підтримку жінок у відновленні та отриманні нових навичок та знань, є важливим інструментом для забезпечення їхньої успішної адаптації на ринку праці.

Законодавчі та нормативні ініціативи, такі як «Про рівне винагородження за рівноцінну працю», важливі для удосконалення рамок гендерної рівності та забезпечення справедливої оплати.

Активна інформаційно-комунікаційна кампанія та педагогічна робота зі знищення гендерних стереотипів важливі для розширення вибору професій та подолання професійної сегрегації.

Створення умов для поєднання сімейних та професійних обов'язків є ключовим фактором для забезпечення балансу між роботою та особистим життям для працівників, особливо тих, хто має дітей.

Усі ці заходи разом можуть сприяти створенню більш справедливого та рівного суспільства в умовах військових подій та сприяти сталому розвитку країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. World Economic Forum (2022) Global Gender Gap Report 2022. URL: <https://www.weforum.org/reports/global-gender-gap-report-2022/digest/>
2. State Statistics Service of Ukraine. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Порадник щодо застосування гендерно орієнтованого підходу в окремих галузях / Т. Іваніна, О. Кисельова, М. Колодій та ін. – Київ: Віваріо, 2020. – 48с.
4. Законодавство ЄС з питань захисту прав жінок. URL: <https://jurfem.com.ua/standarty-eu-zakhyst-prav-zhinok/>
5. Підсумки року: гендерна рівність і запобігання насильству. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/povynu/pidsumky-roku-genderna-rivnist-zapobigannia-nasilnistvi>
6. Проєкт «Тримайся сестер», ГО "ЖІНОЧИЙ ВЕТЕРАНСЬКИЙ РУХ", 2022. URL: <https://www.uwvm.org.ua/?p=4634>
7. Проєкт Woman to Ukraine, ІНСТИТУТ КОНСТРУКТИВНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ І НОВИХ МЕДІА, 2022. URL: <https://w2u.world/>

REFERENCES

1. World Economic Forum (2022) Global Gender Gap Report 2022. URL: <https://www.weforum.org/reports/global-gender-gap-report-2022/digest/>
2. State Statistics Service of Ukraine. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Guide on the Application of a Gender-Oriented Approach in Specific Areas / T. Ivanina, O. Kyselova, M. Kolodiy, et al. – Kyiv: Vivario, 2020. – 48 p.
4. EU Legislation on Women's Rights Protection. URL: <https://jurfem.com.ua/standarty-eu-zakhyst-prav-zhinok/>
5. Year in Review: Gender Equality and Violence Prevention.
6. "Hold on, Sister" Project, NGO "Women's Veteran Movement", 2022. URL: <https://www.uwvm.org.ua/?p=4634>
7. Woman to Ukraine Project, Institute of Constructive Journalism and New Media, 2022. URL: <https://w2u.world/>

Bakhmach Anna Ihorivna

Postgraduate Student at the Department of Philosophical and Political Sciences
Cherkasy State Technological University
460, Shevchenko Boulevard, Cherkasy, Ukraine
orcid.org/0000-0003-1068-1826

GENDER ASPECTS AND PERSPECTIVES UNDER CONFLICT: ANALYSIS OF THE IMPACT OF MILITARY AND POLITICAL EVENTS ON GENDER ROLES IN MODERN UKRAINE

Objective – to investigate and reveal gender aspects in the context of conflict, focusing on analyzing the impact of military-political events on gender roles in contemporary Ukraine to understand changes in gender relations and their influence on sociocultural structures.

Research methods. To achieve the stated goal, observation and document analysis were used.

Research results. The results indicate a significant impact of military-political events on gender roles in contemporary Ukraine. In the context of conflict, perceptions of traditional gender stereotypes change significantly. Women's activity in various spheres, traditionally defined by men, is increasing. Women are becoming key participants in various aspects of life, including the economy and social sphere, due to their contribution to addressing issues related to the military-political conflict. Document analysis confirmed changes in legislation and policies aimed at supporting gender equality. The research results confirmed the importance of the "Women for Ukraine" project. The initiative successfully unites women from around the world to provide support and solidarity to the Ukrainian people. The community gathers financial and material resources to assist those affected by war and crisis situations in Ukraine. Initiatives aimed at protecting women's rights and promoting gender equality are also actively supported. The "Women for Ukraine" project has proven to be a successful tool for strengthening the spirit of solidarity and mutual assistance among the female community. Overall, the results indicate an evolution of gender roles in the context of conflict and emphasize the need for further research and measures to support gender equality in such complex conditions. This research is important for Ukraine for several reasons. Firstly, the military-political conflict in the country affects all citizens, including women, so understanding the gender aspects of this conflict helps develop more effective strategies to overcome the crisis. Secondly, the development of gender equality is an important component of any modern society, and researching such issues in the context of conflict helps identify problems and find ways to address them. This research can serve as a basis for the development of policies and programs aimed at supporting women and strengthening gender equality in Ukraine in times of conflict.

Key words: gender, military-political conflict, gender roles, traditional stereotypes, women's activity, social sphere, participation, legislation, policy, gender equality, research.